

"Cròniques de la veritat oculta". A ~~fi~~ fi de que el lector tingui una mostra d'allò que jo vull dir, intentaré de fer-ho amb la primera del llibre: "El desert". L'Espol, en sentir que la vida li fuig "aferrà alguna cosa amb la mà i va tancar el puny amb força, empresonant la vida". Heus aquí el nucli, el tema de la narració. Artísticament es lògic empresonar la vida dins una mà, com l'ós blanc tancava la calor en un sac. L'Espol esdevé, ~~pietat~~ pel fet de portar la vida dins el puny, o de creure's que la hi porta, un mite que podria volguer ésser un símbol, però Calders amb un sentit d'ironia, de caricatura i tot, tant lògic i tant artístic com l'altra ens fa actuar l'Espol en la vida quotidiana, s'hi diverteix una mica i diverteix al lector, fins que, a la darrereria, oblidant-se el protagonista de que porta la vida a la mà, per correspondre a la salutació d'una trapezista muntada a cavall, obre la mà, mecànicament, i... "S'aclofa a poc a poc, amb l'engínia inexpressable d'haver oblidat oberta una gran clau de gas".

"La ratlla i el desig" es una altra narració plena d'interès. En ella la realitat i el somni hi son portats lògicament, i prenen tanta densitat dramàtica que, en acabar la narració, restem tot somniosos, cercant conclusions que l'autor no ha cregut necessari ni plantejar, ni resoldre, més enllà del que diu un personatge.

Son tantes les narracions que mereixen comentari que no se'm fa possible atendre aquest desig. N'esmentaré unes quantes: "L'any de la meva gràcia", "La revolta del terrat", "La clara consciència", "Coses de la Providència", d'excepcional intenció, etc. etc.

En les narracions de Calders, mai no hi manca l'humor. Hi ha, també, la caricatura i fins, a vegades, la broma. Bromoja amb els personatges i amb les situacions. Però la seva broma sempre es intencionada perquè en "Cròniques de la veritat oculta" hi guspiregen tostemps cops de fina observació i de profunditat de pensament. L'autor podrà somiar tan que voldreu, però passejarà les seves figuracions per la realitat suggestivament descrita i sempre lògic, sempre artista, us oferirà una petita obra d'art en la qual -ja ho he dit- no hi haveu d'anar a cercar mes d'allò que l'autor hi ha posat.